

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2004	R. XLVII (LX)	T. 1 (22)	s. 193–194
------------	--	---------------	------------------	--------------	------------

Štefan Vašek: Základy speciální pedagogiky Bratislava, Sapiencia 2003

Autor prezentowanej pracy jest znakomitym uczonym, nauczycielem akademickim, wybitnym znawcą problematyki wychowania i nauczania dzieci „specjalnej troski”, podejmowanej w obrębie pedagogiki specjalnej.

Praca składa się ze wstępu, dziesięciu wyraźnie wyodrębnionych rozdziałów, ilustrowanych schematami, zakończenia i przeglądu literatury przedmiotu (210 s.).

Pierwszy rozdział swojej książki Autor poświęcił definiowaniu miejsca pedagogiki specjalnej, jej pojęć w systemie nauk o człowieku. Czytelnik znajdzie tutaj nie tylko powiązania pedagogiki specjalnej z innymi dziedzinami wiedzy, jej systematykę, ale także przegląd systemów edukacji specjalnej realizowanej w zróżnicowanych warunkach, zarówno ze względu na przedmiot pedagogiki specjalnej, jak i jej podmiot – łącznie z poradnictwem, profilaktyką i wyłonieniem „specjalnych” potrzeb niepełnosprawnych.

Rozdział drugi to krótkie *resume* ważnych dla realizacji celów i zadań pedagogiki specjalnej w wymiarze opieki, wychowania, nauczania, leczenia.

W rozdziale trzecim Autor prezentuje konteksty metodologiczne badań stosowanych w obrębie pedagogiki specjalnej – rodzaje badań, metody, techniki, procedury badawcze, sposoby diagnozowania i opracowania wyników i związane z tym trudności.

Treści rozdziału czwartego *Filozofia wychowania specjalnego* to swoiste wprowadzenie do dalszych rozdziałów: *Teoria komunikacji (komunikowania)*

niepełnosprawnych; Rehabilitacja w ujęciu procesów rewalidacji i stosowanych w tym procesie metod, technik, specjalistycznego oprzyrządowania.

Systemy oświaty, instytucje opiekuńczo-wychowawcze, placówki specjalistyczne i ich funkcje, zadania, realizowane programy, modele edukacji, organizacje wspomagające to tematy podejmowane w rozdziale 7.

W następnych rozdziałach: 8, 9, 10, Autor porównał koncepcje, systemy pedagogiczne, opierając się na przesłankach formułowanych przez ich twórców: M. Grzegorzewską, O. Decroly'ego, J. Deweya, J. Bosko, M. Montessori, P. Petersena, R. Steinera i innych z uwzględnieniem ISCED 1997 i rodzimej koncepcji opracowanej przez M. Zelinę (rozwój myślenia, uzdolnień, sprawności; motywacja i rozwój zainteresowań; społecznienie; rozwój moralny i kształtowanie postaw, kreacja – rozdział 8).

Pedeutologia (rozdział 9) i subdyscypliny (działy) pedagogiki specjalnej – oligofrenopedagogika, tyflop pedagogika, surdopedagogika, pedagogika lecznicza, logopedia, pedagogika dla dzieci z zaburzeniami umiejętności szkolnych (pisanie, czytanie, liczenie), resocjalizacja, wychowanie i nauczanie dzieci z wielorakimi zaburzeniami rozwoju – sprzężenia, i wreszcie pedagogika wybitnie zdolnych i utalentowanych (rozdział 10).

Zakłady specjalnej pedagogiki to książka o dużych walorach naukowych i dydaktycznych. Zaprezentowano w niej pogłębione analizy z interpretacją pedagogiczną, psychologiczną, socjologiczną. Do każdego rozdziału Autor poleca literaturę do samodzielnego studiowania i analiz źródłowych. Całość wewnętrznie spójna, precyzyjna, z wielką dbałością o naukową jakość prowadzonego wywodu.

Adam Stankowski